

Landelijke

NOODPROCEDURE BRAND



Inhoudsopgave

Inleiding	1
1 Noodprocedure Brand	2
1.1 Mogelijke triggers tijdens een incident	2
1.2 Het starten van de Noodprocedure Brand	2
1.3 Starten reddingsactie	2
1.4 Het standaard inzetvoorstel	2
1.5 Verbindingen en etherdiscipline	3
2 Handelingsperspectieven	4
2.1 Je bent in nood - of vermoedt dat iemand in nood is.	4
2.2 Bevelvoerder van de betrokken eenheid	4
2.3 Betrokken eenheid	4
2.4 Meldkamercentralist	5
2.5 Overige aanwezige eenheden	5
2.6 Eerste officier van dienst	5
2.7 Aanrijdende eenheden uit het standaard inzetvoorstel Noodprocedure Brand	6
2.8 Reeds voldoende eenheden ter plaatse?	7
2.9 Wanneer stopt de Noodprocedure Brand?	7
2.10 Noodsituatie snel opgelost?	7
2.11 Aandachtspunten voor de nafase	7
Bijlage A Uitgangspunten Noodprocedure Brand	9
Bijlage B Toelichting op de keuzes in de Noodprocedure Brand	10
Bijlage C Aandachtspunten bij regionale implementatie	12
Samenvatting ten behoeve van een regionale aandachtkaart	14
Colofon	15

Inleiding

Een noodprocedure standaardiseert handelingen tijdens een noodsituatie. Een noodprocedure brengt overzicht, tijdswinst en voorspelbaarheid. Dit kan het verschil maken tussen het omkomen van een collega en een geslaagde reddingsactie.

Landelijke ontwikkelingen

Het aantal inzetten over de regiogrenzen neemt toe. Meldkamers zijn samengevoegd en krijgen landelijk aansturing. Het blijven gebruiken van verschillende regionale noodprocedures levert hierdoor risico's op:

- Spreken we in een noodsituatie dezelfde taal en begrijpen we elkaar in een noodsituatie?
- Wat zijn onze 'skills and drills'? Weten we van elkaar wat we gaan doen?
- Welke eenheden komen helpen?
- Kan een centralist onder tijdsdruk of in een *fall back*-situatie, de juiste keuze maken uit de vele regionale (deel)procedures en deze juist uitvoeren?

Opdracht Vakraad Incidentbestrijding

De Vakraad Incidentbestrijding onderkent de risico's van fragmentatie van noodprocedures. Om de kansen op een geslaagde reddingsactie bij in nood verkerend eigen personeel te vergroten en daarmee het risico's op dodelijke slachtoffers te verkleinen heeft de Vakraad aan het Landelijk Netwerk Operationele Voorbereiding gevraagd om – als start – een landelijke basisnoodprocedure bij brandbestrijding te

ontwikkelen.¹

Landelijke procedure

De Noodprocedure Brand is beoogd als een robuust vangnet. Ongeacht regionale incidentlocatie, betrokken meldkamer, lokale, interregionale afspraken of Bijstand-inzet. Waar mogelijk is landelijke terminologie overgenomen. De implementerende regio's wordt met klem gevraagd het belang van een eenduidige landelijke Noodprocedure Brand zwaarder te wegen dan eventueel verlies van regionaal maatwerk.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 geeft een beknopte samenvatting van de belangrijkste elementen van de Noodprocedure Brand. Hoofdstuk 2 werkt de rollen van de betrokken eenheden en functionarissen uit in zogenaamde handelingsperspectieven. Bijlage A geeft een overzicht van de belangrijkste uitgangspunten die gebruikt zijn bij het opstellen, Bijlage B geeft een toelichting op de belangrijkste operationele keuzes. Bijlage C geeft handvaten voor de regionale implementatie van Noodprocedure Brand.

¹ Deze procedure is vooralsnog alleen gericht op de noodprocedure bij brandbestrijding. Gelet op de eenvoudige basis van deze procedure, kan er gekeken

worden of deze procedure (met eventuele kleine aanpassingen) ook toepasbaar is bij andersoortige incidenten met eigen personeel.

1 Noodprocedure Brand

De Noodprocedure Brand is bestemd voor in nood verkerend of vermissing van eigen personeel tijdens de bestrijding van een brand. Het doel is snel een levensreddende actie te starten én vol te kunnen houden. Situationeel overzicht, beheersing van het oorspronkelijke incident en snelle back up ter plaatse vormen hierbij de belangrijkste randvoorwaarden. Dit hoofdstuk beschrijft de mogelijke aanleidingen (triggers), het starten van de procedure, de eerste reddingsactie en het standaard inzetvoorstel. Hoofdstuk 2 geeft zogenaamde handelingsperspectieven voor alle betrokken eenheden en functionarissen.

1.1 MOGELIJKE TRIGGERS TIJDENS EEN INCIDENT

Wanneer is er sprake van een noodsituatie? Ter illustratie hieronder enkele voorbeelden.²

- Een mayday of andere noodoproep van collega(s).
- Vermissing of contactverlies van collega(s).
- Een explosie met (vermoedelijke) gevolgen voor eigen personeel.
- Onverwachte, explosieve branduitbreiding met (vermoedelijke) gevolgen voor eigen personeel.
- Instorting.
- Verlies van oriëntatie tijdens een binnenverkenning.
- Verlies van terugtocht naar veilig gebied.
- Problemen met de ademluchtvoorziening tijdens een binneninzet.
- Automatische detectie van niet-bewegende collega (bodyguard of tracker).
- Een hulpkreet of activatie van de noodknop op een objectportofoon.

1.2 HET STARTEN VAN DE NOODPROCEDURE BRAND

Bij voorkeur geeft de betrokken bevelvoerder³ de meldkamer standaard opdracht tot starten van de Noodprocedure Brand. Natuurlijk kan blijken dat de (vermoedelijke) noodsituatie zelfstandig of snel is

² De situaties waarin de noodprocedure mag worden afgekondigd zijn expliciet niet-limitatief en niet omkaderd. Denk je dat je in nood bent? Doe een noodoproep. Tijdverlies kan levens kosten. Later is er plek voor evaluatie.

³ Overal waar bevelvoerder staat kan tevens worden gelezen: Zijn plaatsvervanger, andere direct leidinggevende of in het uiterste geval de laatste die

opgelost. Het hanteren van 'het voordeel van de twijfel' kan echter kostbare reactietijd schelen.

De bevelvoerder maakt met een spraakaanvraag urgent (bij voorkeur) of met de noodknop contact met de meldkamercentralist.⁴ Met de kreet *mayday mayday* geeft de bevelvoerder opdracht tot starten van de Noodprocedure Brand. De meldkamercentralist alarmeert conform het standaard inzetvoorstel (zie paragraaf 1.4) van de Noodprocedure Brand, alerteert politie en ambulance en maakt de noodsituatie kenbaar bij de reeds aanwezige en aanrijdende eenheden.

1.3 STARTEN REDDINGSACTIE

Als de omstandigheden dit toelaten start de betrokken bevelvoerder een eerste reddingsactie. Reeds aanwezige eenheden en functionarissen stabiliseren het oorspronkelijke incident en ondersteunen indien mogelijk de reddingsactie.

1.4 HET STANDAARD INZETVOORSTEL

Met alarmering conform het landelijk inzetvoorstel gaat een gestandaardiseerde groep eenheden met een minimum aan tijdverlies op weg naar de incidentlocatie.

⁵ Onderstaand overzicht vat de eerste acties van eenheden en functionarissen uit het inzetvoorstel samen. In paragraaf 2.7 zijn uitgebreidere handelingsperspectieven uitgewerkt.

Eenheid	Eerste actie(s) bij Noodprocedure Brand
Tankautospuut	Ondersteuning lopende reddingsactie of het starten hiervan.
Tankautospuut	Bijdragen stabilisatie oorspronkelijke incident.
Tankautospuut	Garandeert extra manschappen ter plaatse (ook bij Uitruk-op-Maat of door-alarmeren).

nog beschikking heeft over contact met de meldkamer (portofoon, mobilfoon, mobiele telefoon, enzovoort).

⁴ Spraakaanvraag Urgent heeft de voorkeur. Zie voor overwegingen Bijlage B.

⁵ Ontstaan er tijdens het incident specifieke regionale alarmeringsbehoeften dan is daar na het alarmeren van het standaard inzetvoorstel vanzelfsprekend ruimte voor. Dit geldt ook voor eventuele verdere opschaling.

Eenheid	Eerste actie(s) bij Noodprocedure Brand
Redvoertuig	Tweede vluchtweg. Bijdrage stabilisatie oorspronkelijk incident.
Officier van dienst ⁶	Toegewijd aan de reddingsoperatie.
Officier van dienst	Leiding oorspronkelijk incident. Start multidisciplinaire afstemming. Ontvangen aanrijdende eenheden.
Hoofdofficier van dienst	De hoofdofficier van dienst leidt de multidisciplinaire afstemming en start de nazorgprocessen.
Aanvullend coördinerend functionaris ⁷	Start coördinatie (regionale) processen ten behoeve van continuïteit en nazorg.
Ambulance ⁸	Start coördinatie gewondenopvang.

Tabel 1 - Eenheden standaard inzetvoorstel en samenvatting eerste acties.

De eenheden komen bovenop de reeds aanwezige eenheden ter plaatse.⁹ Omwille van de reactietijd gaat de centralist pas *na* alarmering na of er onbedoeld dubbele eenheden rijden. In Bijlage B zijn overwegingen voor de gekozen eenheden uit het standaard inzetvoorstel opgenomen.

1.5 VERBINDINGEN EN ETHERDISCIPLINE

Vooraf, tijdens en na de Noodprocedure Brand bestaan geen afwijkingen op de reguliere verbindingsschema's.^{10 11} Vanzelfsprekend draagt etherdiscipline bij aan effectieve communicatie tijdens het incident.

Nota bene: Voorkomen is beter dan genezen. Het implementeren van de Noodprocedure Brand betekent geenszins dat er voorafgaand aan een verkenning of binnenaanval geen veiligheidsmaatregelen of opschaling nodig zijn. Te denken valt aan een risico-inschatting, back-up of opschaling van de bluswatervoorziening.

⁶ Deze eerste officier van dienst kan reeds aanwezig zijn.

⁷ Deze aanvullend coördinerend functionaris kent regionaal nog verschillende benamingen (HIN, HON, TOA, ACB, enzovoort). Op deze plek is voorlopig regionaal door de betrokken meldkamer in GMS een specifieke functie aan het standaard inzetvoorstel gekoppeld. Zie Bijlage B voor verdere toelichting.

⁸ Alarmering geschiedt middels een verzoek aan de Meldkamer Ambulance. Omwille van de

reactiesnelheid maken regio's met hun Regionale Ambulancevoorziening (RAV) een afspraak over de directe inzet van een ambulance.

⁹ In verband met regionale beschikbaarheid van officieren geldt dit niet voor de Officieren van Dienst in het standaard inzetvoorstel.

¹⁰ Conform Landelijk Kader Fleetmap en Handboek C2000.

¹¹ Mocht er onverhoopt toch noodzaak zijn te schakelen tussen gespreksgroepen, schakel dan altijd naar de groep 'in nood' toe en niet ervan af.

2 Handelingsperspectieven

In Hoofdstuk 1 zijn de mogelijke triggers, het starten van de Noodprocedure Brand en het standaard inzetvoorstel beknopt weergegeven. In dit hoofdstuk zijn handelingsperspectieven¹² voor de betrokkenen eenheden en functionarissen uitgewerkt.

2.1 JE BENT IN NOOD - OF VERMOEDT DAT IEMAND IN NOOD IS.

Denk je dat je in nood bent? Denk je dat je zonder hulp van buitenaf in nood komt? Denk je dat een collega in nood is? Doe een noodoproep.

Eerste acties:

Sla onmiddellijk zelf – of via een collega – alarm bij de bevelvoerder of hoogst leidinggevende.

Gebruik de alarmkreet *mayday mayday mayday*.

Geef zo mogelijk door wie, wat, waar:

- Naam of namen.
- Noodsituatie of uw vermoeden daarvan.
- Locatie.

Denk aan eventuele training die u voor noodsituaties heeft gehad.¹³

Tabel 2 – Persoonlijk handelingsperspectief.

2.2 BEVELVOERDER VAN DE BETROKKEN EENHEID

De bevelvoerder (of plaatsvervanger) die tijdens een brand, melding krijgt van een noodsituatie, of een noodsituatie vermoedt, start de Noodprocedure Brand en begint – als dit veilig kan – zo snel mogelijk met een reddingsactie.

Eerste acties:

Bevestig het noodsignaal bij de melder. Breng wanneer nodig andere collega's en uzelf in veiligheid.

Start de Noodprocedure Brand bij de meldkamer na spraakaanvraag (urgent) of de noodknop met de alarmkreet *mayday mayday mayday*.¹⁴ De *mayday*-kreet fungeert tevens als attentiesignaal voor de reeds aanwezige eenheden.

Informeer de meldkamer wie, wat, waar:

- Aantal collega's in nood en eventuele verwondingen.
- Aard van de noodsituatie.
- Locatie van de collega's in nood.

U blijft leidinggeven aan uw eenheid. Hulp is onderweg.

Probeer overzicht te krijgen. Van de locaties en omstandigheden van de (overige) leden van uw eenheid.

Maak een risico-analyse. Mogelijk moet u of andere aanwezige eenheden het oorspronkelijke incident eerst stabiliseren.

Laat alleen terugtrekken als dit vanwege veiligheid noodzakelijk is.

Start met prioriteit een eerste reddingspoging. U beoordeelt naar eigen inzicht of de omstandigheden dit toelaten.

Bedenk dat uw doelen wijzigen ten opzichte van uw oorspronkelijke inzet. Heeft u (nog) beschikking over afdoende middelen?

Informeer de meldkamer over uw vervolgacties. Geef indien nodig opdracht om (specialistische) aanvullingen op het standaard inzetvoorstel te alarmeren.

Tabel 3 – Handelingsperspectief bevelvoerder van de betrokken eenheid.

2.3 BETROKKEN EENHEID

De rest van de betrokken eenheid stabiliseert (zo mogelijk) het incident en het neemt deel aan een eerste reddingspoging.

¹² Deze handelingsperspectieven vormen een aanvulling op – en geen vervanging van – de gangbare les- en leerstof en functie-specifieke protocollen.

¹³ Voorbeelden zijn de Mayday-training en de Brandweerman-in-nood (BIN)-training.

¹⁴ spraakaanvraag urgent heeft als voordeel dat de reguliere communicatie niet tijdelijk wordt onderbroken. In Bijlage B zijn enkele overwegingen omtrent Spraakaanvraag Urgent en de noodknop opgenomen.

Functie:	Eerste acties:
Chauffeur / pompbediener	Houd de pomp van de tankautospuiter in bedrijf of stel deze in bedrijf. Tref voorbereidingen voor de uitvoering van de reddingsoperatie. Bijvoorbeeld een extra straal, extra set ademlucht, een AED/EHBO-tas, HV-gereedschap.
Manschappen	Beoordeel of een eerste snelle reddingsactie soelaas kan bieden of dat u door moet gaan met uw oorspronkelijk taak om het incident te stabiliseren. Bij twijfel stemt u af met de bevelvoerder. Etherdiscipline: Communiceer alleen het hoognodige. Zoals precieze locatie van de collega in nood of benodigde reddingsmiddelen.

Tabel 4 – Handelingsperspectief betrokken eenheid.

2.4 MELDKAMERCENTRALIST

De ontvangende centralist start de Noodprocedure Brand, verzamelt informatie en informeert de betrokken (aanrijdende) eenheden en functionarissen.

Eerste acties:
Bevestig aan de meldende bevelvoerder dat u de Noodprocedure Brand opstart.
Alarmeer bijbehorende standaard inzetvoorstel met Prioriteit 1, binnen het oorspronkelijke incident.
Leg contact met de andere disciplines (ambulance en politie). ¹⁵
Vermeld dat de Noodprocedure Brand is gestart en waarom.
Verzoek de Meldkamer Ambulance om een eerste ambulance.
Informeer de reeds betrokken en aanrijdende eenheden dat Noodprocedure Brand is gestart. ¹⁶
Probeer een goed beeld te krijgen van de noodsituatie. ¹⁷
– Aantal collega's in nood en eventuele verwondingen. – Aard van de noodsituatie. – Locatie van de collega's in nood. – Welke acties worden uitgevoerd om de collega's te redden. – Wat is de status van het oorspronkelijke incident en hoe stabiliseert men dit?
Voorzie eenheden, functionarissen en andere diensten (reeds betrokken en aanrijdend) van relevante informatie zodat zij zich kunnen

¹⁵ Indien nodig kan hiervoor de GMS-optie automatisch delen worden gebruikt.

¹⁶ Bij grotere incidenten is het denkbaar dat niet alle eenheden ter plaatse op de hoogte zijn.

voorbereiden op noodzakelijke acties of aanvullend potentieel kunnen alarmeren.
Luister (indien mogelijk) actief uit op de relevante gespreksgroep ¹⁸ en anticipeer op de communicatie.
Denk ondanks mogelijke drukte aan het bijhouden van het kladblok.

Tabel 5 – Handelingsperspectief meldkamercentralist.

2.5 OVERIGE AANWEZIGE EENHEDEN

De reeds aanwezige eenheden blijven (indien mogelijk) hun eerder aangevangen taak uitvoeren.

Eerste acties:
De reeds aanwezige eenheden proberen de (fysieke) omstandigheden rondom de noodsituatie zo veilig als mogelijk te maken.
Faciliteer zo mogelijk de – onder leiding van de betrokken bevelvoerder – op touw gezette reddingsactie(s).
Ondersteun zo mogelijk bij het ontvangen van gealarmeerde eenheden en functionarissen.
Probeer overzicht te bewaren. Mogelijk bent u back-up als de bevelvoerder van de betrokken eenheid niet meer inzetbaar is.

Tabel 6 – Handelingsperspectief reeds aanwezige eenheden.

2.6 EERSTE OFFICIER VAN DIENST

De eerste officier van dienst (reeds ter plaatse of aanrijdend) blijft verantwoordelijk voor het incident.

Eerste acties:
U onderneemt actie om het incident stabiliseren.
U bent toegewijd aan de (eerste) reddingsactie(s) door de betrokken bevelvoerder.
U bereidt u voor op het ondersteunen of leiden van opvolgende reddingsactie(s).
Denk vooruit: Zorg dat de aanrijdende eenheden (efficiënt) kunnen worden ingezet. Bij ondersteuning van de lopende reddingsactie(s), maar ook bij verdere bestrijding van het incident.
Beoordeel (in overleg) of er nog aanvullende eenheden of opschaling nodig is.

Tabel 7 – Handelingsperspectief eerste officier van dienst.

¹⁷ Mogelijk kan de meldkamer een uitvraagprotocol opnemen in het zogenaamde Procedureboek.

¹⁸ Overweeg bij ruime bezetting een dedicated centralist te laten uitluisteren.

2.6.1 Tweede officier van dienst

De tweede officier van dienst die ter plaatse komt, neemt de operationele coördinatie van het oorspronkelijke incident op zich. Zie paragraaf 2.7 voor een uitgebreider handelingsperspectief.

2.7 AANRIJDENDE EENHEDEN UIT HET STANDAARD INZETVOORSTEL NOODPROCEDURE BRAND

U komt ter plaatse voor stabilisatie of verdere bestrijding van het oorspronkelijk incident, ondersteuning van de reddingsactie(s) of coördinatie rondom het incident. De eenheden komen aanvullend op reeds aanwezige eenheden ter plaatse. Omwille van de reactietijd checkt de centralist pas ná alarmering of er onbedoeld dubbele eenheden rijden. De insteek is dat er in overleg met de (hoofd)officier van dienst middels maatwerk een tweede alarmeringsgolf kan volgen.

Eenheid	Eerste acties:
TS-NO ¹⁹	De eerst aankomende tankautospuiter richt zich op ondersteuning van de reddingsactie voor de collega's in nood. – Beoordeel de situatie ter plaatse. Het is mogelijk dat u eerst moet helpen met de stabilisatie van het oorspronkelijke incident om een veilige reddingsactie mogelijk te maken. – Overweeg met objectportofon(s) te schakelen naar de gespreksgroep van de eenheid in nood.
TS-NO	De tweede aankomende tankautospuiter neemt de stabilisatie of bestrijding van het oorspronkelijke incident over. – Beoordeel de situatie ter plaatse. Het is mogelijk dat u eerst moet helpen met de stabilisatie van het oorspronkelijke incident. – Desgewenst ondersteunt u de reddingsactie(s).
TS-NO ²⁰	Een derde tankautospuiter is in het standaard inzetvoorstel opgenomen als personele aanvulling, in het geval een eerste

¹⁹ -NO betreft een toevoeging voor de eenheid in GMS. Dit geeft als resultaat dat een eenheid met -NO altijd gealarmeerd wordt, ongeacht of dat type eenheid reeds ter plaatse is.

	of tweede aankomende tankautospuiter is uitgerukt als TS4. Ter plaatse wordt over de inzet besloten. Bijvoorbeeld als back-up, extra slagkracht, of aflossing van (mentaal) belaste eenheden.
RV-NO	Een redvoertuig komt ter plaatse als extra vluchtweg en algemene ondersteuning bij de reddingsactie(s).
OvD	De eerste officier van dienst is toegewijd aan de (eerste) reddingsactie(s) door de betrokken bevelvoerder. Zie paragraaf 2.6 voor een handelingsperspectief.
OvD-NO	De tweede officier van dienst die ter plaatse komt neemt de operationele coördinatie van het oorspronkelijke incident op zich. – Gebruik hiervoor de eenheden uit het standaard inzetvoorstel. – Stem de inzet af met de eerste officier van dienst, die is toegewijd aan de reddingsactie(s). Is er voldoende potentieel voor de reddingsoperatie én bestrijding van oorspronkelijke incident? – Start eventueel multidisciplinaire afstemming op en anticipeer op de komst van de hoofdofficier van dienst. U bent het vangnet van de bevelvoerder van de betrokken eenheid en de eerste officier van dienst. Na een ingrijpende gebeurtenis kan aflossing worden overwogen.
HOvD	De hoofdofficier van dienst leidt ter plaatse de multidisciplinaire afstemming en start de nazorgprocessen. – Is er voldoende potentieel en zijn de benodigde multidisciplinaire partners aangesloten? Schaal op naar behoefte. – Start de processen voor de personeels- en nazorg (waaronder Team Collegiale Opvang). – Kijk vooruit naar de nafase. Mogelijk moet u gebruikt materiaal en materieel veilig stellen voor onderzoek. Denk aan zorgvuldige verslaglegging. Bij letsel is melding aan de Arbeidsinspectie verplicht.

²⁰ Om tijdverlies bij door-alarmeren te voorkomen is in het standaard inzetvoorstel van de Noodprocedure Brand alvast een derde tankautospuiter opgenomen. Zo zijn er voldoende manschappen gegarandeerd.

Aanvullend coördinerend functionaris ²¹	Start coördinatie aanrijdend (regionale) processen ten behoeve van continuïteit en nazorg en stemt af met de HOvD. – Anticipeer op (razendsnelle) berichtgeving via sociale media. Heb aandacht voor de communicatie met familieleden van betrokkenen.
Ambulance ²²	De eerste ambulance start de coördinatie van de gewondenopvang. – Meldkamer Ambulance bepaalt na triage of extra ambulances, een OvD-G of een Mobiel Medisch Team ter plaatse komen.

Tabel 8 – Handelingsperspectieven van de eenheden uit het standaard inzetvoorstel.

2.8 REEDS VOLDOENDE EENHEDEN TER PLAATSE?

Bij opgeschaalde incidenten is het mogelijk dat er bij een noodprocedure geen aanvullende eenheden nodig zijn, omdat er al voldoende potentieel ter plaatse is. De hoogst leidinggevende ter plaatse kan opdracht geven de Noodprocedure Brand te starten, zonder alarmering van het standaard inzetvoorstel.

2.9 WANNEER STOPT DE NOODPROCEDURE BRAND?

Het einde van de Noodprocedure Brand wordt afgekondigd door de hoogst leidinggevende ter plaatse. De meldkamer registreert dit. Eventueel met reden en bijzonderheden. Hieronder staan een aantal voorbeelden die aanleiding tot afsluiting geven. Er blijkt geen sprake te zijn van een noodsituatie. Collega(s) zijn gelokaliseerd of in veiligheid. De reddingsoperatie is beëindigd.

2.10 NOODSITUATIE SNEL OPGELOST?

Het is mogelijk dat de betrokken eenheid een noodsituatie (gelukkigigewijs) al oplost voordat de gealarmeerde eenheden uit het standaard inzetvoorstel ter plaatse zijn. In overleg met de eerste officier van dienst herroept de meldkamer de aanrijdende

eenheden. Let op dat nazorgprocessen ook in deze situatie nodig kunnen zijn.

2.11 AANDACHTSPUNTEN VOOR DE NAFASE

Na het beëindigen van de Noodprocedure Brand loopt het oorspronkelijke incident mogelijk nog door. Aandachtspunten kunnen zijn: verandering in omstandigheden van het oorspronkelijke incident, voortdurende van medische verzorging ter plaatse of een bergingsprocedure.

Al tijdens het incident kan aandacht, voor bijvoorbeeld onderzoek en nazorg, bijdragen aan een goede afsluiting. De wijze van nazorg, onderzoek en evaluatie zijn regionaal sterk verschillend. Onderstaande punten zijn nadrukkelijk ter overweging bij de regionale implementatie bedoeld.

Sociale aandachtspunten

- Overweeg het aanstellen Coördinator Nazorg of Case Manager voor langere tijd.
- Informeren van Team Collegiale Ondersteuning (TCO).
- Houd rekening met de mogelijkheid om een ploeg snel af te kunnen lossen.
- Zorg voor psychologische nazorg van betrokkenen.
- Heb aandacht voor communicatie van betrokken collega's naar buiten. Het is fijn als familie of andere persoonlijk betrokkenen als eerste op de hoogte zijn.
- Let op de snelheid waarmee nieuws zich via sociale media verspreidt.
- Zorg voor een aanspreekpunt per cluster voor familieopvang en -informatie.

Tabel 9 – Sociale aandachtspunten in de nafaase van de Noodprocedure Brand.

Procedurele aandachtspunten

- Overweeg het opstarten van een intern ongevalsonderzoek. Bij letsel is melding aan de Arbeidsinspectie verplicht. Ook kan afstemming over onderzoeken van Onderzoeksraad Voor Veiligheid (OVV) of politie noodzakelijk zijn.
- Overweeg of één van de OvD's ter plaatse al moet beginnen met feitenverzameling of veiligstellen van materiaal op incidentlocatie.
- Informeer de bedrijfsarts of Arbo-coördinator voor ondersteuning en registratie.
- Denk aan tijdige alarmering van TBO of AGS.

²¹ Deze aanvullend coördinerend functionaris kent regionaal nog verschillende benamingen (HIN, HON, TOA, ACB, enzovoort). Op deze plek is voorlopig regionaal door de betrokken meldkamer in GMS een specifieke functie aan het standaard inzetvoorstel gekoppeld. Zie Bijlage B voor verdere toelichting.

²² Alarmering van een ambulance geschiedt middels een verzoek aan de Meldkamer Ambulance. Omwille van de reactiesnelheid maken regio's met hun Regionale Ambulancevoorziening (RAV) een afspraak over de directe inzet van een ambulance.

-
- Stem externe communicatie centraal af en voorkom ongecontroleerde verspreiding van informatie.
 - Plan een eerste multidisciplinaire evaluatie binnen enkele dagen na het incident.
 - Borg de verslaglegging van het incident. Denk aan het maken van foto's die de feitenverzameling ondersteunen.

Tabel 10 – Procedurele aandachtspunten in de nafase van de Noodprocedure Brand.

Bijlage A

Uitgangspunten Noodprocedure Brand

Doelgroepen

De Noodprocedure Brand is primair gericht op eenheden en functionarissen die direct betrokken raken bij in nood verkerend of vermissing van eigen personeel tijdens de bestrijding van een brand.

Maatgevend scenario

Vanzelfsprekend is de Noodprocedure Brand bij alle branden inzetbaar. Omwille van de leesbaarheid is als maatgevend scenario een woningbrand, waarbij een deel van de bezetting van de tankautospuiter in nood is, gebruikt.

Tijdwinst

De Noodprocedure Brand beoogt een snelle, efficiënte reactie op de noodsituatie. Dit geldt met name voor het starten van de eerste reddingsactie en het ter plaatse komen van hulp (standaard inzetvoorstel).

Acute fase

De Noodprocedure is opgesteld voor de acute fase van de noodsituatie. Dit betekent niet dat aandacht voor de prefase en nafase niet belangrijk zijn. In paragraaf 2.8 en bijlage C is ook een (illustreerend) overzicht van de acties en handelingen in de pre- en nafase opgenomen.

Uitruk-op-maat

Het standaard inzetvoorstel houdt hier rekening mee.

Monodisciplinair versus multidisciplinair

De Noodprocedure Brand beoogt structurering van de monodisciplinaire acties van brandweereenheden en functionarissen. De multidisciplinaire acties beperken zich tot het alarmeren en informeren van de directe hulpverleningspartners. Multidisciplinaire opschaling is vanzelfsprekend mogelijk, maar hierbij zijn de reeds bestaande (regionale) kaders- en richtlijnen te volgen.

Kwalificatie personeel

Bij het opstellen van de procedure is de werkgroep ervanuit gegaan dat elke regio de beschikking heeft over functionarissen (van manschap tot aan hoogst leidinggevende) conform de kwalificatieprofielen zoals die conform het Besluit personeel veiligheidsregio's van kracht zijn.²³

Landelijk versus regionaal

De Noodprocedure Brand is beoogd als een robuust vangnet. Ongeacht de specifieke regionale incidentlocatie, betrokken regionale meldkamer, lokale, interregionale afspraken of Bijstand-inzet. De implementerende regio's wordt met klem gevraagd het belang van een eenduidige landelijke Noodprocedure Brand zwaarder te wegen dan eventueel verlies van regionaal maatwerk.

²³ Na introductie van de landelijke nieuwe manschappenopleiding is het raadzaam de Noodprocedure Brand na te lopen op compatibiliteit.

Bijlage B

Toelichting op de keuzes in de Noodprocedure Brand

Een landelijke procedure

Een landelijke noodprocedure kan niet 100% aansluiten op elke regionale situatie. Een robuuste landelijke procedure kan echter overal in Nederland, in elke situatie en door elke meldkamer worden toegepast. Ongeacht locatie of ingezette eenheden is er direct een passende alarmering en taakverdeling. Dit weegt op tegen eventueel regionaal procedureel maatwerk. Ontstaan er tijdens het incident specifieke regionale alarmeringsbehoeften dan is daar na het alarmeren van het standaard inzetvoorstel vanzelfsprekend ruimte voor. Dit geldt ook voor eventuele verdere opschaling.

Aantal tankautosputen in het standaard inzetvoorstel

Om tijdverlies te voorkomen is in het standaard inzetvoorstel van de Noodprocedure Brand een derde tankautosput opgenomen. In de oorsprong gaat het standaard inzetvoorstel uit van twee extra tankautosputen - met een bezetting van zes brandweerlieden. Een tankautosput voor de ondersteuning van de eerste reddingsactie en een tweede voor de stabilisatie of verdere bestrijding van het oorspronkelijke incident (maatgevend een woningbrand). Om tijdverlies bij door-alarmeren (bij Uitruk-op-Maat of verminderde paraatheid) te voorkomen is in het standaard inzetvoorstel van de Noodprocedure Brand gekozen voor de robuuste oplossing van drie tankautosputen. Zo zijn er altijd voldoende manschappen gegarandeerd.

Direct starten reddingsactie

Uit internationaal onderzoek komt naar voren dat een noodsituatie vrijwel altijd wordt opgelost door de betrokken eenheid zelf.²⁴ Dit onderschrijft het belang van het periodiek oefenen van een noodsituatie, zodat zulke situaties snel kunnen worden herkend en dat er naar gehandeld kan worden.

De noodknop versus Spraakaanvraag Urgent

Op de portofoons – zowel object- als TMO-portofoons – zijn noodknoppen beschikbaar. Voordelen van de noodknop zijn de technische voorrang op alle andere verbindingen met de meldkamer en het automatisch openzetten van een spreekverbinding. Nadeel is dat alle lopende communicatie in de gespreksgroep gedurende de cruciale fase een periode is onderbroken. Het resetten van de noodknop kan bovendien alleen met een extra handeling handmatig op de meldkamer. De Noodprocedure Brand raadt daarom de betrokken bevelvoerder aan in eerste instantie met spraakaanvraag urgent opdracht te geven de noodprocedure te starten. De noodknop blijft echter

beschikbaar als laatste redmiddel voor situaties waarin spraakcommunicatie niet mogelijk of niet toereikend is.

Mayday Mayday Mayday

Bij een landelijke noodprocedure hoort een landelijke alarmkreet. Deze kreet moet ondubbelzinnig aangeven dat er een noodsituatie is tijdens een incident en zonder mogelijke andere betekenis de aandacht opeisen van de meldkamercentralist. Logischerwijs hanteren wij daarom enkel en alleen het alom gebruikte en internationaal ingevoerde mayday.

Geen hoornstoten als alarmsignaal

Deze noodprocedure ziet af van het gebruik van driemaal hoornstoot of claxon om ter plaatse eenheden te attenderen op het starten van de noodprocedure. Dit signaal is internationaal al in gebruik als opdracht voor algehele ontruiming. Bijvoorbeeld bij instortings- of explosiegevaar.

Aantal Ovd's in het standaard inzetvoorstel

Het is overwogen standaard drie Ovd's in het inzetvoorstel op te nemen. Maar aangezien niet elke regio drie Ovd's in piket heeft is ervoor gekozen om twee Ovd's op te nemen. Een eventuele derde kan dan bij een tweede opschalingsgolf gealarmeerd worden.

De term Aanvullend Coördinerend Functionaris

Het landelijke standaard inzetvoorstel beoogt o.a. zo snel mogelijk een eerste groep ondersteunende, hulpverlenende en coördinerende functionarissen te alarmeren. Hierbij hoort een coördinator voor processen buiten de reddingsactie(s) en de incidentbestrijding. Hiermee ontlast de Noodprocedure Brand diegenen die moeten bijdragen aan het primaire doel: Het veilig uitvoeren van een reddingsactie. Ondanks landelijke richtlijnen verschilt de regionale invulling en naamgeving van deze functie. Voorbeelden zijn Hoofd Informatievoorziening, Hoofd Ondersteuning, Tactisch Officier Alarmcentrale, Algemeen Commandant Brandweer, wel of niet gekoppeld aan RACB, GRIP, ROT, enzovoort. Voorlopig zal deze positie in het standaard inzetvoorstel regionaal apart in GMS geprogrammeerd worden.

Werken binnen het oorspronkelijke GMS-incident

Voor een ongecompliceerde – dus betrouwbare en snelle – alarmering én continuïteit van informatievoorziening (wat ging er vooraf?) richting aanrijdende eenheden, alarmeert de meldkamer de eenheden zoals vermeld in het inzetvoorstel. Middels de zogenaamde karakteristiek, (een specifieke GMS-

²⁴ Operationele richtlijnen bij een mayday situatie. Mayday richtlijnen, v2019.0, www.brandweermaninnood.be. Pagina's 29, 30 en 31.

aanduiding bij het incidenten), wordt kenbaar gemaakt dat de Noodprocedure Brand is gestart.

Geen afwijking op de reguliere verbindingsschema's

Tijdens de Noodprocedure Brand ligt de focus op het mogelijk maken van een snelle en veilige reddingsactie. Het schakelen tussen gespreksgroepen is te vermijden, tenzij dit een bijdrage levert aan de uitvoering van de reddingstaak. Deze keuze maakt de hoogst leidinggevende ter plaatse.

Geen generieke noodprocedure voor alle repressieve taken

Het opstellen van een generieke landelijke noodprocedure voor alle risicovolle repressieve taken (dus ook hulpverlening, waterongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen) lag buiten de scope van dit project. De werkgroep ziet wel dat een verdere standaardisering van noodprocedures (voor andere brandweertaken) een logisch vervolg is.

Bijlage C

Aandachtspunten bij regionale implementatie

Zoals in de inleiding vermeld, standaardiseert de landelijke Noodprocedure Brand handelingen tijdens een noodsituatie. De procedure brengt overzicht, tijdswinst en voorspelbaarheid. Dit kan het verschil maken tussen het omkomen van een collega en een geslaagde reddingsactie. De landelijke procedure is afhankelijk van regionale implementatie. Hieronder een aantal aandachtspunten.

Prefase, acute fase en nafase

Begrijpelijkwijds komt bij de implementatie van de Noodprocedure Brand meer kijken dan programmering in GMS. De daadwerkelijke inzet van de procedure (acute fase) is te vergelijken met een ijsberg, waarvan alleen de top zich boven water bevindt. Prefase en nafase zijn voor het succes van de procedure minstens even belangrijk. Tabel 11 verheldert de verschillende facetten van de implementatie in deze drie fasen. De handelingsperspectieven uit Hoofdstuk 2 zijn te gebruiken bij de beoefening van de procedure.

Snelheid van communicatie

In onze open samenleving verspreidt informatie zich razendsnel. Dit is een groot goed, maar kan ook onbedoeld ongewenst effecten hebben. Bijvoorbeeld in de informatievoorziening richting persoonlijk betrokkenen, zoals partners van betrokkenen. Het is raadzaam hier bij de regionale implementatie van de Noodprocedure Brand ook stil te staan bij de externe communicatie. Bijvoorbeeld door het opstellen van een protocol of handelingsperspectief.

ICE-gegevens

Veel regio's vragen medewerkers 'In Case of Emergency'-contactgegevens aan te leveren. Wanneer deze actueel zijn maken zij het snel informeren richting persoonlijk betrokkenen makkelijker. Denk aan het machtigen van bepaalde piketfunctionarissen voor het inzien van de ICE-gegevens.

Regionale Ambulancevoorziening (RAV)

Het standaard inzetvoorstel van de Noodprocedure Brand kan niet automatisch eenheden van andere disciplines alarmeren. Dit kan wel in de vorm van een verzoek. Het is raadzaam hier vooraf met de regionale organisatie voor ambulancezorg over in gesprek te gaan. Bij voorkeur is overeengekomen dat een eerste ambulance direct gaat rijden, in afwachting van een

nader bericht over de aard en omvang van de gewonden.

Vakbekwaamheid

Zonder oefening bestaat de Noodprocedure Brand in de praktijk niet. Het is raadzaam de procedure minstens één keer per jaar integraal te oefenen. Inclusief officieren, andere coördinerende functionarissen en meldkamercentralisten. Eventueel als onderdeel van een grotere oefening. Aanvullend kan een regio trainingen geven die de overlevingskansen van de brandweerpersoon in directe nood vergroten. Het is voor de continuïteit sterk aan te bevelen de geoefendheid op persoonsniveau te registreren.

Maatregelen ter voorkoming van een noodsituatie

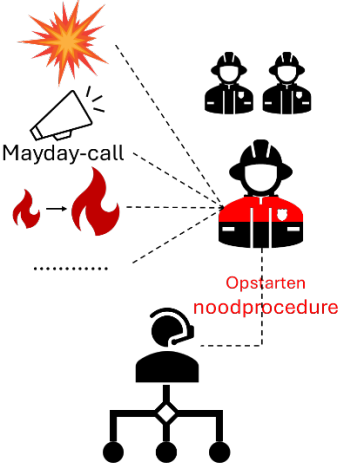
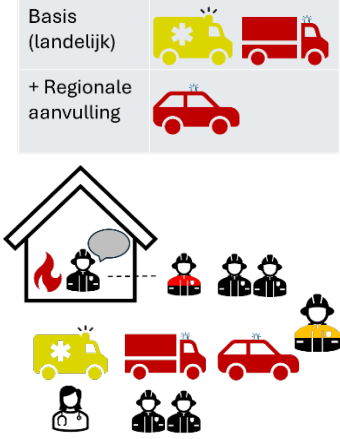
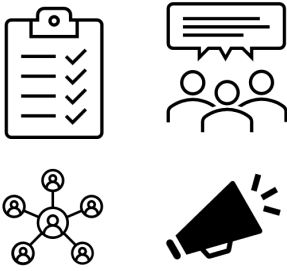
Het implementeren van de Noodprocedure Brand betekent geenszins dat er voorafgaand aan een binnenvkenning- of aanval geen veiligheidsmaatregelen of opschaling nodig zijn. Te denken valt aan een risico-inschatting, back-up of opschaling van de bluswatervoorziening. Voorkomen is beter dan genezen.

Wenselijkheid van regionale aan- en invullingen.

Het standaard inzetvoorstel uit de Noodprocedure Brand is een landelijke gegarandeerde minimumrespons. Tijdens de noodsituatie besluit de hoogst leidinggevende welk (regionaal) materiaal en materieel er aanvullend nodig is. Vanzelfsprekend is het aan de regio om alle processen rondom aanvullende vakbekwaamheid, personeelszorg en afhandeling van het incident (zoals nazorg, onderzoek en evaluatie) lokaal in te vullen en waar mogelijk en gewenst te registreren

No-Play

Bij oefeningen van noodsituaties komen echte noodsituaties voor. Het gebruik van de (te beoefenen term) *mayday* kan dan verwarrend zijn. Veel regio's kiezen ervoor om in een noodsituatie bij een oefening de kreet *no play* te gebruiken. De Noodprocedure Brand is niet bedoeld als vervanging van een No-Play procedure. Gebruik tijdens een oefening kan zelfs verwarring veroorzaken. 'Oefenen we nu het starten van de noodprocedure?' Na afkondiging van No-Play kan – wanneer nodig – de Noodprocedure Brand gestart worden.

PRE-FASE		
		- Definitie noodsituatie is geformaliseerd - Maatgevend scenario woningbrand, deel van één eenheid in nood - Minimale vakbekwaamheid conform landelijk curriculum - Maatregelen om noodsituatie te voorkomen = inzetactie, geen onderdeel van procedure.
ACUTE FASE		
Initiële fase ter		- Triggers voor afkondiging (laagdrempelig). - Uitgangspunt Mayday-call via objectportofon, zonder noodknop [instructie op zichzelf] = trigger. - Eerste acties ter plaatse betreffen de eenheid met in nood en andere aanwezige eenheden.
Alarmering en opvolging		- Verwerking noodprocedure op MK (in bestaand incident). - Potentieel voor noodprocedure (landelijke basis en ruimte voor regionale aanvulling). - Taken en rollen van gealarmeerd potentieel (warme lijn) voor hulp eenheid in nood + stabilisatie oorspronkelijk incident. - Organiseren van achtervang voor operationele leiding die betrokken is bij nood. - Al snel parallellen met processen nafase.
NAFASE		
Afhandeling en nazorg		Als advies opgenomen: - Eerste nazorg betrokken eenheid. - Communicatie verwanten. - Interne en externe communicatie. - Vast- en veiligstellen situatie. - Onderzoek (inspectie + intern). - Leren. - Regionale in- en aanvulling.

Tabel 11: Weergave van de prefase, acture fase en nafase van de Noodprocedure Brand.

Samenvatting ten behoeve van een regionale aandachtskaart

De meeste regio's hanteren een systeem van aandachtskaarten. Vanzelfsprekend heeft een landelijke aandachtskaart meerwaarde. De huidige regionale aandachtskaarten verschillen op dit moment sterk (stijl, opmaak, regio-specifieke informatie). Voorlopig moet onderstaande samenvatting, voor het updaten van de regionale kaarten, volstaan.

Doel van de Noodprocedure Brand	
	Snel een reddingsactie van eigen personeel mogelijk maken én vol kunnen houden.
Opstarten van de Noodprocedure Brand	
	Bevelvoerder maakt contact met meldkamer via Spraakaanvraag Urgent of noodknop. Bevelvoerder roept <i>mayday mayday mayday</i> en geeft daarmee opdracht tot het starten van de Noodprocedure Brand.
Starten reddingsactie	
	De bevelvoerder start (als de omstandigheden dit toelaten) direct een reddingsactie.
Alarmering standaard inzetvoorstel	

	De meldkamercentralist alarmeert direct het standaard inzetvoorstel van de Noodprocedure Brand.
De volgende eenheden rukken direct uit:	
TS	Ondersteuning lopende reddingsactie.
TS	Bijdragen stabilisatie oorspronkelijke incident.
TS	Garandeert extra manschappen ter plaatse (bij Uitrust-op-Maat of door-alarmeren).
RV	Tweede vluchtweg. Bijdrage stabilisatie oorspronkelijke incident.
OvD ²⁵	Toegewijd aan de reddingsoperatie.
OvD	Leiding oorspronkelijk incident. Start multidisciplinaire afstemming. Ontvangen aanrijdende eenheden.
HOvD	Multidisciplinaire afstemming en monodisciplinair motorkapoverleg. Opstarten processen personeelszorg.
Aanvullend coördinerend functionaris ²⁶	Start coördinatie processen buiten de incidentbestrijding.
Ambulance	Start coördinatie gewondenopvang.

²⁵ Deze eerste officier van dienst kan reeds aanwezig zijn.

²⁶ Deze aanvullend coördinerend functionaris kent regionaal nog verschillende benamingen (HIN, HON, TOA, ACB, enzovoort). Op deze plek is

voorlopig regionaal door de betrokken meldkamer in GMS een specifieke functie aan het standaard inzetvoorstel gekoppeld. Zie Bijlage B voor verdere toelichting.

Colofon

Brandweer Nederland
Kemperbergerweg 783
6861 RW Arnhem

Postbus 7010
6801 HA Arnhem

T 026 3552400
I www.brandweernederland.nl
E info@brandweernederland.nl

Auteur Werkgroep Noodprocedure Brand

Leden werkgroep

Harry Petersen, Amsterdam-Amstelland
Doeke van der Kooij, Amsterdam-Amstelland
Erik Simon, Gelderland Midden
Kees de Jong, Gooi & Vechtstreek en Flevoland
Imko Mooij, Groningen
Dirk van Duijn, Hollands Midden
Hans Striekwold, IJsselland
Johan Mackus, Limburg Noord
Christiaan Velthausz, Noord en Oost Gelderland
Remco van Werkhoven, Rotterdam-Rijnmond
Peter Vrij, Rotterdam-Rijnmond
Nick Averdijk, Twente
Ronald Mourik, Utrecht
Bas Joosten, Zaanstreek-Waterland
Dennis Snoeijers, Zeeland

Eindredactie Team landelijke Communicatie Brandweer Nederland

Datum Januari 2026